

עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו

שבת פ' ויקרא ג' ניסן, תשי"ב, לא מוגה. ספר המאמרים תשי"ב – י"ג – י"ד עמ' 192

עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו¹, ואיתא בגמרא² יבוא זה ויקבל זאת מזה לעם זו שנאמר עם זו יצרתי (לפי גירסת העין יעקב). ובמכילתא עה"פ³ עם זו קנית איתא שכל העולם שלך ואין לך עם אלא ישראל שנאמר עם זו יצרתי לי כו' ישראל נקראו קנין שנאמר עם זו קנית. וצריך להבין מהו המעלה בענין זה וזו, שאומר יבוא זה ויקבל גו' לעם זו, דמקודם לזה אומר יבוא אדיר יבוא יויד יבוא טוב שכל זה הם מעלות, אבל אינו מובן אומרו יבוא זה מהו המעלה בזה. ועוד צריך להבין שהרי כל הנביאים חוץ ממשה נתנבאו בכה ולא בזה⁴, אם כן, איך הוא אומר על כל ישראל זו. ועוד צריך להבין אומרו עם זו יצרתי זו ל' נקבה דהול"ל עם זה ל' זכר, כמ"ש⁵ עמך הגוי הזה, ומהו אומרו עם זו יצרתי, עם זו גאלת, עם זו קנית זו לשון נקבה.

ולהבין זה צריך להקדים תחילה ההפרש בין זה לכה, דכל הנביאים נתנבאו בכה ומשה התנבא בזה, שההפרש בין זה לכה הוא דענין זה הוא כאשר יודע את הענין בדיוק בכל הפרטים. וענין כה הוא שאינו יודע את הענין בכל פרטיו בדיוק דלכן הנה כל הנביאים נתנבאו בכה שהיתה נבואתם בבת' אספקלריא שאינה מאירה, ומשה נתנבא בזה להיות דמשה הי' גם למטה כמו שהוא באצילות⁶, דבאצי' הוא איהו וחיוהי חד איהו וגרמוהי חד⁷, ובמדרי' זו הי' משה גם למטה, ושכינה מדברת מתוך גרונו⁸, הנה לכן היתה נבואתו בזה. והנה תיבת זה שייך על עניני קדושה דוקא, דבשאר הענינים אין שייך לומר עליהם זה, שאי אפשר להראות עליהם ולומר זה, דאס איז דאס, מאחר שלא זה מה שרואים, לא זה הוא מהות הדבר, דמהות הדבר הוא התכלית אשר בו, וזה מה שרואים הוא טפל בלבד להכוונה והתכלית אשר בו שהוא אמיתית מהות הדבר, כי אם בקדושה דוקא שייך לומר זה להיות דבקדושה הנה זה מה שרואים הוא מהות הדבר דאינו בשביל ענין אחר כ"א התכלית היא הדבר עצמו. דהנה באמת ענין תיבת זה שייך רק לומר על עצמות ומהות א"ס ב"ה ומה שקשור איתו, דעצמות הנה הוא מציאותו מעצמותו והוא מציאות אמיתי באמת ולכן שייך לומר עליו זה להיותו מציאות אמיתי, אבל כל מה שאינו עצמות אין שייך לומר זה להיות דאינו מציאות אמיתי (לפי שלא זהו מהותו, שהרי כל מהותו הוא רק מצד העצמות).

אמנם מצד הדבקות דתורה וישראל שייך לומר גם עליהם זה, להיותם דבוקים בעצמותו כמ"ש⁹ ואתם הדבקים, ולדבקה בו¹⁰, והלכת בדרכיו¹¹, דמצד הדבקות מה שישראל אורייתא וקוב"ה כולא חד¹¹, ועצמותו ית' הרי הוא מציאותו מעצמותו¹², הנה משום זה ישנו גם בישראל ענין דוגמת מציאותו מעצמותו, ושייך בהם תיבת ענין זה. אמנם להיות שהשי"ת

¹ ישע"י מג. כא (הפטרה דש"פ ויקרא). — לכללות מאמר זה ראה ד"ה ויבא משה תרנ"ד (י"ל בקונטרס כס"ע — קה"ת, תשי"ז)

² סה"מ תרנ"ד ע' קע ואילך.

³ מנחות נג, ב.

⁴ בשלח טו, טז.

⁵ ספרי ופרש"י עה"פ מטות ל, ב.

⁶ תשא לג, יג.

⁷ לקו"ת נצבים ת"מט ב. ועוד.

⁸ תקו"ז בהקדמה (ג. ב). אגה"ק ס"כ.

⁹ ראה זהר ח"ג ז, א. ועוד.

¹⁰ ואתחנן, ד', ד.

¹¹ עקב יא, כב. נצבים ל, כ.

¹² תבוא כח, ט.

¹³ ראה ביאורה"ז בשלח מג. ג. ד"ה באתי לגני תשי"א פ"ד. ועוד.

אינו רוצה שיהי' נהמא דכסופא¹³, כ"א שיהי' ע"י עבודה ושיהי' בחירה חפשית דוקא, לזאת הנה את זה לעומת זה עשה אלקים, שיהי' עוה"ז הגשמי שיהי' נדמה שמציאותו מעצמותו [ועד שיש בו סט"א האומרת] "לי יאורי ואני עשיתיני", אני ואפסי עוד¹⁴. והנה באמת גם הסט"א יודעת אשר אין עוד מלבדו, אבל ניתן לה רשות כדי לבלבל האדם ולפתותו דמשום זה הנה כל הרוצה לטעות יכול לטעות ולדמות שמציאותו מעצמותו. והכוונה בזה היא דע"י שיעמדו בנסיון כו' על ידי זה יוגדל השכר כמשל הזונה שבזהר פ' תרומה¹⁵ דע"י פיתוי הזונה ומ"מ הנה בן המלך עומד בנסיון שע"ז יגדיל את שכרו. והכוונה בהגדלת השכר היא שיהי' שכר היותר גדול, דשכר כזה שאפשר להיות שכר יותר גדול ממנו אין זה ענין יגדיל את שכרו וזה אינו השכר האמיתי. כי אם הכוונה בהגדלת השכר היא שכר כזה שאין למעלה ממנו, והוא מה שמתקשר בהעצמות, לא רק אורות וגילויים כי אם שמתקשר בהעצמות, ענין גדול הוי' ומהולל מאד בעיר אלקינו¹⁶ דדוקא ע"י שעומד בנסיון שאינו מתפעל מבחי' זה דסט"א, על ידי זה הוא מתקשר בעצמות דלכן נקראים עם זו.

והנה ההתקשרות היא ע"י משה, דמשה הוא בבחי' זה, כמ"ש¹⁷ כי זה משה האיש, שהוא המקשר את ישראל וממשיך בהם בחי' זה, המשה הוא המקשר עולמות ונשמות באלקות. ואתפשטותא דמשה בכל דרא¹⁸ שהם ראשי אלפי ישראל שבכל דור ודור¹⁹ שהם המקשרים את ישראל בהעצמות וממשיכים בהם בחי' זה, כמבואר בתניא²⁰ בארוכה דגם עמי הארץ הנה ע"י התקשרותם בראשי אלפי ישראל שבדורם וגם הפושעים ומורדים כו' הנה הם מתקשרים במוח האב. וזהו מה שארז"ל יבוא זה²¹ בחי' "כי זה משה האיש"²², ויקבל זאת בחי' זאת התורה, מזה בחי' זה²³ אלי ואנוהו, לזו לבחי' עם זו, להיות דמשה הוא המקשר וממשיך בחי' זה בישראל. וזהו עם זו יצרתי לי דישראל ע"י קיום התורה ומצוות, וע"י ההתקשרות במשה ע"ז הם בבחי' זה.

ומה שאומר עם זו ל' נקבה. דהנה ההתקשרות בעצמותו ית' ע"י לימוד התורה וקיום המצוות הוא דוקא כאשר קיום התומ"צ אינו מצד טעם ודעת ואין בזה שום הרגש, דכאשר יש בזה הרגש וטו"ד איזה הרגש שיהי' גם הרגש דקדושה, הנה ע"י קיום התומ"צ באופן זה אינו מקושר בהעצמות מאחר שיש כאן איזה דבר מחוץ וחיצוני לעצמות, כמבואר בתניא²⁴ דגם אם הוא עובד הוי' באהבה ובאהבה רבה בתענוגים מ"מ הוא בבחי' יש מי שאוהב²⁵, ומכיון שאז ישנו ענין שחיצוני לעצמות, הנה אז אינו מתקשר בעצמות. וההתקשרות בעצמותו ע"י לימוד התורה וקיום המצוות הוא דוקא כאשר קיום התומ"צ שלו הוא לא מצד הטעם ודעת, ולא מצד ההרגש ואין לו שום פניות בלימוד התורה וקיום המצוות, גם פניות כאלו שימשכו ויוציאו אותו מקליפות וממצבו הרע, כי אם קיום התומ"צ שלו הוא בקבלת עול שאין נוגע לו שום דבר, ורוצה לקיים את רצון העליון.

¹³ ראה לקו"ת צו ז. ריש ע"ד.

¹⁴ ישע"י מז. ח. — ראה בכ"ז תניא פכ"ב (כח, א). פכ"ד (כט, סע"ב ואילך). לקו"ש חכ"א ע' 40 ואילך.

¹⁵ קסג, א. הובא בתניא ספ"ט. ספכ"ט.

¹⁶ תהלים מח, ב.

¹⁷ תשא לב, א. שם כג.

¹⁸ תקו"ז תס"ט.

¹⁹ תניא רפמ"ב ועוד.

²⁰ פ"ב.

²¹ מנחות נג, ב.

²² הערה 17 כנ"ל

²³ בשלח ט"ו ב.

²⁴ פל"ה. פל"ז.

²⁵ תו"א הוספות קיד, ד. ועוד.

והקבלת עול שלו מתבטאת בזה שאצלו הנה קלות שְׁבַקְלוֹת וחמורות שבחמורות שוויין²⁶, היינו דהגם אשר ישנם ענינים כאלה שהם קלות שְׁבַקְלוֹת אצלו שאין זה נוגע לו כל כך, וישנם ענינים שהם אצלו חמורות שבחמורות, וואס שמושכים ומוציאים משאול תחתית, מכל מקום, הנה קלות שְׁבַקְלוֹת וחמורות שבחמורות שוויין. להיות דזה מה שמקיים את המצות אינו מצד טועם ודעת כי אם בקבלת עול. שהוא רוצה לקיים את רצון העליון, וברצון אין חלוקים דקלות שבקלות וחמורות שבחמורות. דהנה הרצון חלוק מכל הכחות פנימיים דבל הכחות פנימיים גם כח השכל שהוא המעולה שבכחות פנימיים הנה יש בזה התחלקות, דבשכל כאשר הוא מקיים פרט א' הנה הפרט הזה יש לו, משא"כ ברצון אם הוא אינו מקיים פרט א' חסר לו כל ענין הרצון, דהרצון הוא אחת משתי אלה: או שמקיים את כל פרטי הרצון ואז הוא משלים את הרצון, ואם חסר פרט א' במילוי הרצון גם פרט קל, חסר כל ענינו. והטעם בזה הוא להיות שהרצון הוא כח מקיף, והמקיף העליון שאינו קשור בענינים הפנימיים, דמשום זה הנה, ברצון - אם הוא חסר גם פרט קל, חסר כל ענינו. דברצון אין החלוקים דקלות שבקלות וחמורות שבחמורות.

ולחיות שהוא רוצה לקיים את רצון העליון, אין נוגע לו אם הוא קלות שבקלות אם הוא חמורות שבחמורות, להיות שקיום המצות שלו אינו על פי טעם ודעת, כי אם בקבלת עול כמו עבד פשוט, או במדרי' יותר עליונה והוא בחי' בן שהוא עבד, וכמו שנתבאר²⁷ במעלת בן שהוא עבד על בחי' עבד, דהעבד הוא רק ממלא את רצון האדון אבל אינו מרגיש את הרצון ואינו יודע מה טעמו, מה שאין כן בחי' בן שהוא מרגיש את הרצון ויודע את טעם הרצון ומ"מ הנה קיומו הוא לא מצד הטעם, כי אם בכדי להשלים את רצון האדון, דעל ידי קיום התומ"צ בקב"ע דוקא הוא מתקשר בהעצמות. וזהו מה שאומר זו ל' נקבה להיות דכל ענינו הוא שהוא כלי קבול ועובד עבודתו בקב"ע, דעי"ז דוקא הוא בבחי' זה שהוא מתקשר עם העצמות.

וזהו ג"כ אומרו עם זו גו' תהלתי יספרו. דדוקא ע"י בחי' זו ל' נקבה - ענין קבלת עול, אפשר להיות תהלתי יספרו מתאים לפי הכוונה. דכאשר עבודתו היא עפ"י טעם ודעת, הרי מאן דמחויי במחוג קדם מלכא כו'²⁸ ומבואר בזה דגם בעבודה כאשר עובד את הוי' באהבה ויראה ובאהבה רבה בתענוגים, מ"מ צריך להתבונן שעומד לפני המלך ועבודתו היא בבחי' ישות. יש מי שאוהב. דאף שהישות שלו היא בזה שהוא בבחי' יש מי שאוהב, אבל מ"מ הרי הוא בבחי' יש. ואם כן, הרי מאן דמחויי במחוג קדם מלכא כו'. אבל כאשר עבודתו היא בקב"ע דזהו "עם זו", אז הוא "תהלתי יספרו", שמספר תהלתו לפי הכוונה והוא בבחי' "זה" שהוא מתקשר עם העצמות.

וזהו אומרו עם זו דגם בחי' עם. שתיבת עם מורה על פחיתת המדרי', מ"מ ע"י בחי' זו שהוא קב"ע מתקשרים עם העצמות והם בבתי' "זה". דאף שכל הנביאים נתנבאו בכה אבל כל זה הוא שמדובר כאשר מחזיקים במדריגה. דבמדריגה, הנה גם מדריגת הנביאים אשר רוח הוי' דבר בם ומלתו על לשונם²⁹, מכל מקום, הוא רק בבחי' "כה", אבל מצד העבודה דקבלת עול, הנה גם בחי' עם הם בבחי' זה. דמצד קב"ע הגדול שבגדולים ופשוט שבפשוטים שוים, שזה מתבטא בכך שבקבלת עול הנה קלות שבקלות וחמורות שבחמורות שוויין, דעל ידי קבלת עול דוקא ממשיכים בחי' זה שמקשר לא רק באורות וגילויים כ"א בהעצמות.

²⁶ תנחומא עקב ב. וראה בארוכה לקו"ש ח"ד ס"ע 1191 ואילך. שיחת ש"פ מטו"מ תשמ"ז (י"ל בקונטרס בפ"ע — קה"ת, תשמ"ז).

²⁷ ד"ה באתי לגני תשי"ב פ"ד.

²⁸ ראה חגיגה ה, ב.

²⁹ על פי שמואל ב, כג ב.

אמנם כל זה הוא עכשיו, דגם בגלות מצרים וקריעת ים סוף, שראתה³⁰ שפחה על הים מה שלא ראה אבי הנביאים ורבים של נביאים, מ"מ הוא רק "זה" פעם אחת, "זה אלי ואנוהו", אבל לעתיד בימות המשיח ותחיית המתים יהי' ב"פ זה³¹ כמ"ש³² "הנה אלקינו זה קוינו לו גו' זה ה' קוינו לו", ומפרש בעל ההילולא³³ במאמר³⁴ דהכוונה בענין ב"פ זה הוא ענין זעיר אנפין ועתיקא קדישא, דזעיר הו"ע צמצום, דעכשיו הוא רק זה פעם אחת שהו"ע צמצום, דאף שהוא זה בגילוי מ"מ הוא רק בהשגה ולא בראי' במוחש, דלכן הנה גם בקריעת ים סוף שאמרו זה אלי ואנוהו ואי' במדרש שראתה שפחה על הים כו' מ"מ הרי ה' י"ב דרכים להי"ב שבטים שכל שבט ה' לו דרך בפני עצמו, ואף דכתיב משה ובני ישראל בוא"ו המחבר, מ"מ היו חילוקים.

דעכשיו הנה הגילוי הוא רק בהשגה ולא במוחש שאין זה שייך להחושים הגשמיים ראי' שבעין שמיעה שבאוזן ריח שבחוטם ודבור שבפה. אבל לעתיד יהי' ב"פ זה היינו שהגילוי יהי' במוחש, דזהו"ע ב"פ זה דלא רק שיהי' זה אלקינו שיהי' זה בשם אלקים שהו"ע צמצום, כ"א זה הוי' דגם בהוי' יהי' זה, דהוי' הוא ה' הוה ויהי' ועוד יותר שיהי' זה בהוי' שאין בו נקודות היינו שהוא למעלה מנקודות, דלעתיד יהי' הגילוי במוחש שכל אחד יראָה באצבעו הגשמי ויאמר זה הוי', שהוא זה דאריך וזה דעתיק. שכ"ז יהי' לעתיד במהרה בימינו שיהי' גאולת מצרים בגשמיות ובמילא יהי' גאולת מצרים ברוחניות (שירידת הנשמה בגוף הו"ע גלות מצרים ברוחניות), שזה יהי' במהרה בימינו ע"י משיח צדקנו שאז הנה וראו³⁵ כל בשר יחדיו כי פי הוי' דבר³⁶.

לזכות הרבי שליט"א מלך המשיח שמראים עליו באצבע ואומרים – הנה זה (מלך המשיח) בא שיתגלה תיכף ומיד ממש לעיני כל בשר בגאולה האמיתית והשלמה.

"עתידין צדיקים שאומרים לפניו קדוש כדרך שאומרים לפני הקב"ה". (בבא בתרא עה א).

³⁰ ראה מכילתא ופרש"י בשלח טו, כ.

³¹ שמו"ר ספכ"ג.

³² ישעי' כה, ט.

³³ המאמר נאמר למחרת ב' ניסן.

³⁴ ד"ה ויבא משה תרנ"ד (שבהערה 1) — סה"מ תרנ"ד ע' קנד.

³⁵ ישעי' מ, ה.

³⁶ השמטה: כל ההתהוות היא בשביל עם זו יצרת. היינו שהיצרת הוא בשביל עם זו, והעם זו הוא כדי שתהלתי יספורו.